Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч.77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 25, 1984 No. 77. VOL. XCI.

ОУН АПЕЛЮЄ ДО НАРОДІВ ВІЛЬНОГО СВІТУ В СПРАВІ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ СССР

Ню Йорк. — Голова Проводу Українських Націоналістів Микола Плавюк вислав „Звернення Десятого Великого Збору Українських Націоналістів до Народів Світу", до генерального секретаря Об'єднаних Націй Хавієра Переза де Куеяра, в якому Організація Українських Націоналістів звертається з проханням до народів вільного світу підтримати затяжну боротьбу українського народу за свободу й державну суверенність і за звільнення всіх поневолених Москвою народів від імперіялістичного поневолення і колоніяльної залежности.

У зверненні наголошено, що „теперішній режим в СССР є прямим спадкоємцем режиму царської Росії, при чому комуністичний режим не лише продовжує імперіялістичну політику царського режиму відносно поневолених неросійських народів у СССР, але поступає ще гірше, бо змагає до цілковитого знищення цих народів як існуючих окремішніх національних спільнот".

У зверненні зацитовано відомих українських дисидентів, Юрія Литвина й Юрія Бадзя, які перебувають у в'язницях СССР. „Україна все ще залишається колонією російської совєтської імперії, а її мінімальні намагання звільнитися від статусу колонії трактується большевицьким урядом як „контрреволюційну націоналістичну діяльність", яка підлягає найжорстокішим репресіям..." — пише Ю. Литвин. Звернення цитує ту частину писань українського інтелектуала-дисидента Юрія Бадзя, в якій він називає офіційну совєтську політику про „злиття націй", як замасковану політику русифікації неросійських народів.

Політику економічної інтеграції СССР звернення вважає нічим іншим як лише колоніяльною експлуатацією природних ресурів й індустріяльного потенціялу України й інших неросійських республік для посилення експансії совєтсько-російської домінації різних інших країн світу. Рівнож стверджує звернення, що делеґація Української ССР, яка тепер засідає в Об'єднаних Націях, не є справжньою репрезентацією українського народу, бо той уряд, що вислав цю делеґацію до Об'єднаних Націй, не лише не ставить спротиву колоніяльній політиці Москви в Україні, а, навпаки, всеціло й беззастережно підтримує її.

Наголосивши, що політика російсько-совєтського режиму в Україні та в цілому світі спрямована на осягнення домінації московського комунізму в світі, що, до речі, було проголошено ще 30-го грудня 1922 року творцями СССР і тепер є справжньою загрозою для миру в світі, Організація Українських Націоналістів апелює до генерального секретаря ОН, до урядів країн Третього світу, народи яких добре знають, що значить колоніяльне поневолення, та до урядів країн західнього світу, які постійно засуджують „агресивну колоніяльну політику" Москви, щоб вони заініціювали в Раді Безпеки ОН процес деколонізації СССР, а якщо б це не вдалося (через вето СССР), щоб представили цю справу на черговій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй.

Закінчується звернення до народів світу з проханням підтримати справу деколонізації СССР і звільнення України та інших поневолених Москвою народів, бо створення самостійних держав тих народів значно причинилося б до встановлення тривалого миру в Европі й Азії та у цілому світі.

ГУБ. Т. КЕЙН ЗАРЯДИВ ПІДГОТОВУ МАТЕРІЯЛІВ ПРО ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ

Трентон, Н.Дж. — Губернатор стейту Ню Джерзі Томас Кейн підписав екзекутивне зарядження про створення 20-членної губернаторської Комісії для студій східньоевропейських і поневолених націй, завданням якої буде приготовити матеріяли для публічного шкільництва з історії цих народів, які опісля будуть введені в шкільну програму навчання.

Губернатор Кейн вкороттці наименує 18-ох членів цієї комісії, до якої ще входитимуть комішинер шкільництва і виховання та директор Бюра для етнічних справ в стейтовому уряді. Наймановані члени будуть підбиратися з численних етнічних груп народів, що походять із Східньої Европи, і націй, які тепер входять в склад Совєтського Союзу. Знання історії і взагалі східньоевропейської проблематики буде братися до уваги.

„Нещасливий збіг обставин хотів, що деякі періоди історії поодиноких народів в тій частині Европи подаються тепер у шкільництві в неправильному насвітленні", — заявив губернатор Т. Кейн, який вважає, що особлива несправедливість помітна на відтинках викладання історії народів, які перебувають під совєтською домінацією, і вже найвищий час „щоб правда про них стала інтеґральною частиною шкільних програм в нашому стейті".

Губернатор Кейн підкреслив, що комісія матиме право займатися студіями історії, влаштовувати курси з цього предмету, підготовляти шкільні книжки й інший матеріял з цієї ділянки і перевіряти, чи у шкільних програмах правдиво подається цей предмет учням.

„Так як ми забезпечили у шкільництві правдиву інформацію про голокост з Другої світової війни, так плянуємо перевести в життя і цю програму викладання правдивої історії про поневолені народи Східньої Европи. Правду про підневільний стан мільйонів людей, переслідуваних і гноблених Совєтським Союзом, треба подати шкільній дітворі акуратно і правдиво", — сказав губернатор Кейн.

Комісія передасть свій рапорт і рекомендації губернаторові до 1-го січня 1986 року.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ ЗІРВАЛА ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ З ЛІВІЄЮ

Лондон, Великобританія. У неділю, 22-го квітня, тут у вечірніх годинах проголошено, що Великобританія зриває дипломатичні зв'язки з Лівією і наказує мешканцям Лівійської амбасади, дипломатам і студентам в Лондоні виїхати з країни наступної неділі 29-го квітня.

Уряд Великобританії мусів вжити цих рішучих заходів після того, як уряд полковника Муаммара ель-Каддафі відмовився співпрацювати з англійцями в справі інвестиґації стрілянини, що мала місце у вівторок, 17-го квітня, коли пострілами з вікна будинку лівійської амбасади було вбито англійську поліціянтку і поранено 10-ох демонстрантів в час гамірної, але мирної демонстрації, яку зорганізували лівійські студенти, що проживають у Лондоні, й інші дисиденти, які не погоджуються з політикою Каддафі у своїй батьківщині.

Британські офіційні чинники, зриваючи дипломатичні стосунки, заявили проте, що усім членам амбасади буде запевнено безпечний проїзд додому, в Лівію, що зі свого боку викликало сильний критицизм серед певних кіл англійського громадянства, що, мовляв, винуватець вбивства відїде непокараним за його нечуваний, як на дипломата, вчинок.

У цей сам час у Тріполі, столиці Лівії, зустріли потягнення британського уряду з великим незадоволенням і „здивуванням", оскаржуючи Марґарету Тачер в „протилівійській і протиарабській кампанії", але в той сам час запевняючи, що Лівія далі турбуватиметься про безпеку понад восьми тисяч британців, які перебувають на лівійській території.

Менш примирливою була реакція в Тріполі лівійської преси, яка тепер повела гостру протианглійську кампанію, договорюючись навіть до того, що Лівія збільшить свою допомогу північним ірляндцям в їхній боротьбі з Англією, та посилить допомогу іншим „революціонерам", що їх у вільному світі називається терористами.

У вівторок, 24-го квітня, стало відомо, що з Тріполі вислано двох дипломатів, представників полковника Каддафі, для полагодження конфлікту на місці з англійським урядом.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ВІДВІДУЄ КНР

Гонолюлю, Гаваї. Виїжджаючи в шестиденну подорож до континентального Китаю через Каліфорнію, Гаваї та Ґвам, президент Роналд Реґен має перед собою вже запевнений договір поміж ЗСА і Китаєм щодо справи допомоги Китаєві побудувати там нуклеарні реактори для мирних цілей. Ці прелімінарні розмови поміж обома сторонам велися успішно і успішно закінчилися, але вже Президентові випаде честь оголосити їх формально. Деякі аспекти договору залишаються своєрідною таємницею, про що оголосить сам Китай.

Подорож вже четвертого американського президента до Китаю протягом останніх 12-ох років є дуже промовиста, бо нарешті впала бамбукова завіса поміж Заходом і Китаєм, країною, що дуже тепер інакша, ніж це було в 1972 році (візита президента Ніксона), чи в 1975 році (візита президента Форда), коли Китай був дуже суворою країною, що зазнала спустошень від т. зв. „культурної революції" Мао Зе-донга.

Під керівництвом Денг Шіяо-пінга, лідера Китаю протягом останніх п'яти років, країна пішла по лінії деякої лібералізації, а спільні оборонні цілі Америки, Китаю й інших країн Тихоокеанського обширу, особливо Японії і Кореї, в останньому часі пожвавили розмови про оборону від совєтських підривних акцій. Не дивно також, що в СССР гостро критикують політику американського Президента до Китаю і вбачають в ньому „монтування протисовєтського бльоку".

Москва знову перестерігає своїх сателітів

Москва. — Пресове агентство Ройтерса, покликаючись на редакційну статтю в „Правді", органі ЦК КПСС, інформує, що Совєтський Союз знову перестерігає своїх сателітів перед „нерозважним кроком" і закликає їх до льояльности у відношенні до „ортодоксальної комуністичної ідеології".

Стаття в „Правді" появилася з нагоди відзначення річниці „унешкідливлення заходів контрреволюційних елементів в Чехо-Словаччині" в 1968 році і усунення від власти Александра Дубчека. У статті говориться, що „комуністичні партії Східньої Европи не можуть легковажно ставитись до існуючої загрози внутрішніх реакційних угрупувань", які, мовляв, „за підшептами зовнішніх противників соціялістичної системи займаються контрреволюційною роботою".

Як відомо, інвазія совєтських військ, чи як тоді говорилося, „військ Варшавського Пакту" поклала край „празькій весні", а А. Дубчек формально був відсунений від влади в квітні 1969 року. „Правда", пригадуючи в цьому році про спільну акцію військ Варшавського Пакту, рівночасно перестерігає, що Москва і її „союзники не залишать в осамітненні жадної країни" під совєтською сферою впливів, де комуністична система буде загроженою.

В редакційному коментарі „Правди" прізвища А. Дубчека не згадується.

М. О'Коннор і Д. Вілліямсон виступлять перед українськими адвокатами

Нюарк, Н.Дж. — Українсько-Американське Товариство Адвокатів запланувало на дні 27-го до 29-го квітня ц.р. свою піврічну конференцію, яка відбудеться в Рамада Інн в Іст Гановері, Н.Дж.

У програмі дводенних нарад, крім організаційних справ, в осередку уваги буде панель у справі позбавлення громадянства і видалення із ЗСА осіб, запідозрених у співпраці з нацистами під час Другої світової війни. З того приводу на дискутантів панелю запрошено адвокатів Марка О'Коннора, який є оборонцем Івана Дем'янюка, і Доналда Вілліямсона, який обороняє Йозаса Кунгиса. Д. Вілліямсон це перший оборонець, що добився успіху у процесі запідозреного у воєнному злочинстві И. Кунгиса, бо в наслідок процесу суддя Дебевуа гостро скритикував на письмі діяльність Бюра спеціяльної інвестиґації за те, що воно у своїх оскаржених спирається на совєтські джерела.

Панель з участю цих двох відомих американських адвокатів буде відбуватися в суботу по полудні, 28-го квітня, від год. 2:00 до 5:30. В перерві буде показаний ще короткий фільм, що його випродукувала Жидівська Ліґа проти знеславлення п.н. „Суд над Дем'янюком, хвилина історії". На ці імпрези Українсько-Американське Товариство Адвокатів запрошує широку публіку.

Піврічна конференція розпічнеться в п'ятницю коктейлями, в суботу вранці в програмі є організаційні справи, а увечері бенкет. В часі суботішньої ранньої сесії виступлять також представники організації українських професіоналістів і Фундації ім. Мазепи, як також буде показаний документальний фільм про Український голокост — Великий голод.

У СВІТІ

ВЕЛИКІ ТЕАТРИ ОПЕРИ і балету по світі потребують не тільки добрих виконавців та оплесків їм, але й велетенських субсидій з боку держав або приватного капіталу, щоб продовжувати свою унікальну працю на полі найдобірнішої людської музично-вокальної культури, — пише „Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 23-го квітня. Так славнозвісна Мілянська опера дістане в 1984 році 8,8 мільйона долярів позички від велетенського американського банку Морґана, щоб могти функціонувати. І хоч всі місця в Мілянській опері розпродані відразу, як тільки вони поступають у продаж, проте недобір цієї опери в сезоні 1984 року передбачається на 2,8 мільйона долярів. Лондонська опера і два театри балету в Ковент Ґарден дістають субсидію від уряду Великобританії в сумі 18 мільйонів долярів на рік 1984-85. Це на 20 відсотків більше, ніж „ґрент" перед тим. Але збільшення фондів покриє тільки старі заборгування. Паризька опера дістає від французького уряду фонди на покриття 72-ох відсотків своїх витрат, і вже плянується тут побудова нового приміщення для опери у висоті 250 мільйонів долярів. Це саме явище і в Німеччині, де оперні театри в містах — західньому Берліні, Гамбурзі та в Мюнхені, кожний окремо дістає по 20 мільйонів долярів на своє функціонування. У Австрії квиток до оперного театру є головною атракцією для туристів. І хоч туристи платять по 45-75 долярів за квиток, то дефіцит величезний і вимагає від уряду дотації в сумі 74 мільйони долярів. Зате в СССР, де квитки коштують від 65 центів вгору до 4,7 доляра за місце, і де платні артистів та інших працівників по цих театрах є відносно дуже низькі, як і кошти продукції вистав, то всетаки гроші з продажу квитків покривають яких 35 відсотків витрат, а решту доплачує уряд з податків.

ЛІВА СПІЛКА в уряді Франції поміж соціялістами і комуністами мало не закінчилася фіяском. Різномова була викликана великими змінами в тяжкій індустрії, особливо в ділянці затруднених робітників. Уряд Франції розпочав ґрунтовні перебудови і модернізацію тяжкої промисловости, при чому потрапила під загрозу ліквідації одна четверта місць праці в цій індустрії. Це в свою чергу викликало безконечні страйки серед робітництва. Але урядові президента Франсуа Міттерана якось пощастило 20-го квітня таки дістати вотум довір'я в парляменті, де, не зважаючи на застереження, голосували за довір'ям і комуністи.

РОЗВЕДЕНА КІЛЬКА років тому дружина прем'єрміністра Канади П'єра Трудо і мати його трьох дітей Марґарет Трудо, вирішила вийти знову заміж. 35-річна колишня Перша лейді Канади в Страсний четвер, 19-го квітня, вийшла заміж за багатого бизнесмена, що торгує нерухомим майном з Оттави, Фріда Кемпера, також 35-річного. Вони взяли цивільний шлюб.

В НАМІБІЇ, ДЕ КІЛЬКА днів тому від вибуху підкладеної бомби загинуло двоє американців, вибухло знову дві бомби в четвер, 19-го квітня, в тому ж місті, але, на щастя, жертв у людях цей раз не було. Неспокій у цій південнозахідній африканській країні є щоденним явищем. Наприклад, цього ж дня, коли сталися вибухи, в готелі побито, здогадно поліцією, одного репортера газети „Ренд Дейлі Мейл" за те, що він неприхильно висловлювався про урядові заходи досліджування згаданих вибухів, в яких загинули американці. Напасник мав бути білим і він сказав, що належить до урядової поліції. Але чи це правда, — цього не вдалося ще встановити.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ знову розгорівся конфлікт поміж журналістами і власниками газети. Тим разом два репортажі на сторінках найстаршого і дуже почитного недільного видання „Обсервер" пера передового журналіста Доналда Трелфорда про стан в полудневій частині африканської держави Зімбабве, викликав через їхній критичний до уряду і президента Роберта Мугабе зміст, перепросини власника „Обсервера". Часопис належить до великого господарського концерну Лонро, який інвестував гроші у Зімбабве і тому власники часопису уважають, що не можна на його сторінках поміщувати критику того уряду. Журналісти однак бороняться свободою слова і правом писати про дійсний стан. Конфлікт правдоподібно закінчиться звільненням з праці в „Обсервер" Д. Трелфорда.

В АМЕРИЦІ

МАКАБРИЧНА ІСТОРІЯ однієї матері, яка втопила 11-го листопада 1983 року чотирьох своїх дітей, — щоб вони „не дісталися" у розводі її чоловікові, батькові цих дітей, — в четвер, 19-го квітня 1984 року закінчилася суворим засудом убивці на довічне ув'язнення, з забороною паролю. Джін Райт призналася до втоплення її 7-річної доньки і трьох синів, віком 11 місяців, двох років і п'яти років.

КОКУСИ У СТЕЙТІ Мізурі дали поважну перевагу у президентських передвиборах Волтерові Мондейлові, якого, як відомо, підтримує зорганізоване робітництво і провід Демократичної партії. В тому стейті Мондейл дістав 60 відсотків делеґатів, Джессі Джексон — неґритянський проповідник — 16 відсотків і Ґері Гарт, сенатор з Кольорадо — 20 відсотків. І Гарт і Джексон сказали, що залишаються в президентських демократичних перегонах, не зважаючи на те, що Мондейл має багато більше делеґатів від них.

РІЧНА СТОПА злочинства в Америці впала відчутно на 7 відсотків в 1983 році, повідомляє ФБІ. Такі злочини, як убивство, вломи в приміщення, ґвалтування й напади зі зброєю чи ножами зменшились. Це найбільший спад злочинства від 1960 року і вже другий за чергою, що дало підставу генеральному прокураторові ЗСА Вілліямові Френчові Смитові сказати, що ця „прекрасна новина доводить, що ми починаємо здобувати перемогу у війні зі злочинністю, бо взяли ініціятиву боротьби в свої руки". Спад злочинности одні приписують суворішій республіканській Адміністрації у Вашінґтоні, а інші — логічному передбачуванню вже протягом останніх 20 років: цього треба було сподіватися тому, що „бейбі-бум", народжені по війні, тепер вступили у „вік поважний" і не є більше податливі на примaну кримінальної діяльности. Тобто, всі ті діти, що їх народилося рекордове число відразу після закінчення Другої світової війни, тепер вже у віці переважно під сороківку, і „кадри" теперішніх злочинців, серед яких переважають молоді чоловіки і юнаки, дуже зменшилися.

У ВАШІНҐТОНІ, У Страсний четвер, 19-го квітня, Джан Андерсон, незалежний кандидат на Президента ЗСА у президентських виборах у 1980 році, усамітнився на деньдва, щоб продумати справу повторного кандидування на пост Президента Америки ще цього листопада, оголосивши себе незалежним кандидатом. Дж. Андерсон, колишній ліберальний республіканський конґресмен з Іллиной, дістав був тільки 7 відсотків голосів у президентських виборах 1980 року, але він цього року може дістати від Уряду федеральні фонди у висоті 6 мільйонів долярів, якщо зголосить себе за кандидата і візьме участь у виборах в листопаді. Друзі Андерсона заохочують його зробити цей крок, хоч його кандидатура турбує американських лібералів у обох партіях, бо перемогти у виборах він не зможе, але перешкодить демократичним кандидатам і цим допоможе, не хотячи цього, Роналдові Реґенові.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1985 РІК

Редакція „Свободи" вже почала підготову матеріялів до Альманаха УНСоюзу на 1985 рік. Частинно він буде присвячений подіям після закінчення Другої світової війни, тобто перебування українців-втікачів в таборах Ді-Пі, а відтак великогоісходу до країн нового поселення. Матеріяли про ці та інші події українською і англійською мовами проситься авторів надсилати до 20-го червня ц.р. — Ред.

Можна зголошуватися на стипендію ім. сл.п. Д. Кузика

Джерзі Сиrі. — Проголошена на Балі української преси у Філядельфії стипендія для молодих українських журналістів, уфундована вдовою по відомому журналістові та довголітньому редакторові „Нашого Голосу" св. п. Дмитрові Кузикові, прибрала тепер конкретні форми.

Для розгляду праць кандидатів покликано жюрі в складі: д-р Роман Барановський, ред. Людмила Волянська і ред. Ольга Кузьмович. На стипендію можуть зголошуватися студенти журналістики, які викажуться трьома статтями українською мовою і трьома статтями — англійською, що були або будуть поміщені в українській пресі (україномовній або англомовній), та при бажанні і в американській пресі. Кандидат чи кандидатка повинні цікавитися подіями в Україні та бути ознайомлені з історією України XX сторіччя.

Висота стипендії 3.000 долярів.

Зголошуватися треба до кінця місяця травня 1984 року на адресу Olha Kuzmowych c/o "Svoboda", 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. 07302.

Пересувні виставки Українського Музею

Ню Йорк (УМ). — В п'ятницю, 27-го квітня, буде офіційно відкрита виставка українського народного мистецтва в стейтовому музеї в Трентоні, Н.Дж., при 205 Брод вул. Захід.

Цією виставкою Український Музей починає програму пересувних етнографічних виставок, що є новим етапом у розвитку Музею. Крім багатої постійної етнографічної виставки в приміщеннях Музею в Ню Йорку, скомплектовано додаткову збірку зразків українського народного мистецтва, яка мандруватиме по різних містах Америки й буде виставлювана в американських музеях. Досі п'ять американських музеїв погодилися включити цю виставку у свої програми впродовж цього і наступного років.

Виставка в Трентоні триватиме до 10-го червня. Вона матиме 10 зразків народної ноші з різних частин України, 10 килимів, 20 рушників, 32 таблиці зі зразками вишивок, зразки деревоpізьби, кереміки і писанки. Український Музей видав каталог до виставки англійською мовою, що його зладила Люба Волинець. Виставку оформив Зенон Фещак, член Управи УМ і мистецький директор філядельфійського музею "Port of History at Penn's Landing."

Трентонський музей вислав біля 2,000 запрошень до своїх членів і приятелів. Він теж подбав про перевіз експонатів з Ню Йорку до Трентону. Цей музей додає від себе фотографічну виставку про українське поселення в Ню Джерзі. Музей також

Закінчення на ст. 3.

Праця на міжнародному відтинку — головне завдання СФУЖО

Джерзі Сиrі. (О.К.). Редакцію „Свободи" відвідали представниці Управи Світової Федерації Українських Жіночих Організацій в особах її голови д-р Марії Квітковської, другої заступниці голови для зовнішніх зв'язків Олени Процюк, референтки зовнішніх зв'язків Лідії Гладкої і фінансової секретарки Дарії Бойдуник. Голова СФУЖО була саме в процесі об'їзду осередків СУА на східньому побережжі і використала нагоду, щоб відвідати редакцію „Свободи" та враз із своїми найближчими співробітниками познайомити членів редакції про працю і свої задуми на майбутнє.

В редакції „Свободи" (сидять зліва): мгр О. Процюк, д-р М. Квітковська; стоять (зліва): Д. Бойдуник і Л. Гладка.

Д-р М. Квітковська поінформувала про те, що осідок Екзекутиви СФУЖО перейшов після ІУ Конґресу до Торонто і там відбулися в листопаді 1983 року у навечер'я Світового Конґресу Вільних Українців річні наради СФУЖО, якими започатковано 100-річчя Українського Жіночого Руху. На нарадах були заступлені жіночі організації з чотирьох континентів.

Треба підкреслити, що СФУЖО як репрезентація цілого вільного українського жіноцтва перед цілим світом має за своє перше і найважливіше завдання працю для скріплення і вдержання зовнішніх зв'язків.

Про пляни для продовжування і поширення цих зв'язків розповіли О. Процюк і Л. Гладка, які за них відповідають. Особливо ключеву ролю відіграє у тому О. Процюк, яка вже довгими роками плекає контакти з міжнародним жіночим рухом. Вона є одною із заступниць президента Світового

Закінчення на ст. 4.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Олександер Дубчек — творець „Празької весни"

У середу, 17-го квітня, минуло 15 років, відколи Москва усунула Олександра Дубчека з головства компартії Чехо-Словаччини і наставила вірного служаку Кремля Ґустава Гусака на голову сателітного уряду в Празі.

Олександер Дубчек, якого названо „Творцем Празької весни", був, мабуть, єдиним із комуністичних лідерів в Европі, що втішався симпатіями і підтримкою населення.

Недавно кореспондент Ройтера Джонатан Линн відвідав Дубчека в Братиславі і написав цікаву статтю про Дубчека та причини ліквідації його, як голови сателітної Чехо-Словаччини.

Дубчек перебрав владу в Чехо-Словаччині після усунення партійного провідника Антоніна Новотного. Цікаво, що Дубчек був щось на зразок словацького „націонал-комуніста", бо його висунула на провід Словацької компартії коаліція словацьких націоналістів, реформістів і твердих комуністів, які, як словаки, почували себе покривдженими чеськими комуністами. Він став „компромісовим" кандидатом на голову уряду в Празі.

Дубчек відразу розпочав ряд економічних реформ, усуваючи різні урядові обмеження, що дало поштовх до інвестиції закордонного капіталу. В Словаччині особливо почалося економічне відродження, і „соціялістичний уряд" Дубчека заслужив собі на гонорову назву — „соціялізм з людським обличчям". Нова конституція створила федерацію з Чехії (Богемії) і Словаччини. В конституції також визнано права національних меншин — мадярів, німців і українців. За правління Дубчека почалося українське національно-культурне відродження на Пряшівщині.

Одначе, коли комуністичні реформатори почали щораз домагатися більших економічних і політичних прав, Москва почала алярмувати сусідів Чехо-Словаччини і лякати їх, що реформи Дубчека є поважною загрозою для єдности політичного союзу країн, т. зв. „Варшавського Пакту", і тому 20-го серпня 1968 року совєтські і інші сателітні армії захопили Чехо-Словачину, поклавши край „Празькій весні". Але популярність Дубчека була тут дуже велика, тож на протязі восьми місяців по совєтській інвазії до Праги, Дубчека все ще тримали як „голову держави" в Празі.

Щойно 17-го квітня 1969 року, під пресією запеклих комуністичних партійців, Олександра Дубчека примусили зрезиґнувати і його місце зайняв другий словак — Ґустав Гусак, сталініст і вислужник Москви. Кілька місяців Дубчек був амбасадором Чехо-Словаччини в Туреччині, але його незабаром відкликали, давши йому підрядну посаду в Лісовій адміністрації Словаччини. Поступово Дубчекові відібрали всі почесті і відзначення, а в 1970 році його позбавили членства в комуністичній партії.

Живе О. Дубчек з родиною у підміському домі в Братиславі під постійним поліційним наглядом. Природно, що виникає питання, чому Дубчек, якого вік тільки 62 роки, залишив будь-які старання повернутися до активної політичної діяльности в Чехо-Словаччині, чи евентуально, за кордоном? Близькі його приятелі запевнюють, що Дубчек — ідеаліст-комуніст, лишився льояльним до партії. Крім того, він можливо далі сподівається, що може прийде час, коли його покличуть на голову уряду в часі кризи.

В 1974 році лист Дубчека до вдови Йосифа Смірковського, його колишнього співробітника, був видрукований у італійському журналі. В згаданому листі Дубчек критикував Ґустава Гусака за те, що він шантажував Смірковського, і що совєтська інвазія на Чехо-Словаччину була спричинена фальшивими доносами на самого Дубчека „твердолінійними комуністами". Інший раз, в другому листі, друкованому в Західній Европі, Дубчек нарікав на шикани поліції.

Кажуть, що через це Гусак розлючено кричав до Дубчека і казав, що, якщо Дубчек хоче, то може виїхати до будь-якої „буржуазної держави", але раз він проживає в Чехо-Словаччині, то він „мусить підпорядкуватися законові".

Дубчек тримається осторонь дисидентського руху в Чехо-Словаччині, бо, згідно з думкою близьких приятелів Дубчека, він ніколи не погодиться бути тільки членом опозиційної групи. Можливо, що Дубчек таки вірив, що його ще можуть покликати на головство в уряд у Празі, коли теперішній уряд не зможе дати собі ради з економічним і політичним хаосом у Чехо-Словаччині.

Степан Женецький

ЩО БУДЕ З СОВЄТСЬКО-АФҐАНІСТАНСЬКИМИ ПОЛОНЕНИМИ У ШВАЙЦАРІЇ?

У 1982 році, після довгих і трудних переговорів, Міжнародний Комітет Червоного Хреста заключив договір між Совєтським Союзом і афганістанськими повстанцями відносно інтернування совєтських полонених у третій країні.

Червоний Хрест запропонував, що було б найкраще, щоб совєтських полонених яких захопили афганські повстанці під час боїв в Афганістані, перетримувано у сусідніх з Афганістаном країнах — Індії, або Пакістані. Але Совєтський Союз не погодився на Пакістан, а повстанці відкинули Індію. Тоді Червоний Хрест запропонував Швайцарію, на яку погодилися обидві сторони.

Це сталося, мабуть, перший раз в історії, що воєнних полонених перетримує за обопільною згодою воюючих сторін, третя невоююча країна. Афганістанські повстанці радо погодилися на таку розв'язку, бо для них приміщувати совєтських полонених на терені Афганістану під час війни з жорстоким у своїх діях Совєтським Союзом, було дуже важко. Спершу вони вбивали всіх совєтських полонених, щоб їх просто позбутися. Коли ж Червоний Хрест їм запропонував, що він буде забирати від них полонених до третьої країни, вони радо на це погодилися, бо в цей спосіб позбулися великого тягару. Знову ж для совєтських полонених — це було спасіння від розстрілу повстанцями.

Перша, а як досі, то й остання група совєтських полонених, числом десять вояків, прибули до Швайцарії в травні 1982 року, і їх примістили в таборі полонених в гористій місцевості Цуґер Берґ, що положена в самому центрі Швайцарії. Це чудова, 3.000 стіп висоти місцевість в Альпах над озером з прекрасними краєвидами. Та полоненим годі любуватися краєвидами, їх турбує непевність, що з ними станеться, як скінчиться їхнє інтернування у Швайцарії.

Міжнародний договір про воєнних полонених говорить, що полонені перебувають, звичайно, в запіллі воюючих країн до кінця війни, а після закінчення воєнних дій, повертаються домів. Інший договір було укладено відносно совєтських полонених, що їх захопили афганістанські повстанці: їх передано на інтернування до третьої країни, Швайцарії, де вони мають перебувати два роки (а якщо б війна в Афганістані скінчилася скоріше, тоді їх звільнять з цього табору.

Але із звільненням цих совєтських полонених у Швайцарії є знову заковика: вони самі мають вирішити, чи вони хочуть повернутися домів, тобто до Совєтського Союзу, а чи схочуть залишитися на Заході? Час інтернування цих дев'ятьох совєтських совєтських полонених у Швайцарії наближається до кінця і для них надходить важке рішення, що їм робити: вертатися додому, чи просити дозволу лишитися на Заході?

Як усім добре відомо, після Другої світової війни совєтські ватажки жорстоко обійшлися із тими своїми вояками, що попали в німецький полон: їх судили як зрадників „родіни" і поголовно засилали в концентраційні табори, а багатьох, головно офіцерів, розстріляли. На Заході існує загальне переконання, що сьогодні така сама доля чекає і совєтських полонених, що находяться в Швайцарії, якщо б вони повернулися до Совєтського Союзу. Напевно про це добре знають і самі совєтські полонені в Швайцарії.

Реченець, коли кінчається двочічний час інтернування тих полонених, припадає на 28-го травня, отже за місяць часу. Швайцарське міністерство закордонних справ подало до відома, що їх надто багато просить азилю залишитися на Заході. Швайцарія побоюється, що, якщо більшість полонених залишиться на Заході, то Москва оскаржить Швайцарію, що вона їх до того намовила.

Тепер у таборі інтернованих Цуґер Берґ у Швайцарії перебуває дев'ять совєтських полонених. До табору прибуло їх десять, але один з них, українець, втік зі Швайцарії дев'ять місяців тому до Західньої Німеччини і там попросив азилю, права перебування, якого, здається, німці йому досі не дали, вимовляючись тим, що, мовляв, він утік не зі своєї країни, а з чужої, а таким азилю не дається. Насправді причиною чому Західня Німеччина отягається дати йому пристановище у себе, — це страх, „щоб не дразнити Москви".

Совєтські інтерновані у Швайцарії працюють на полі у сусідніх з табором господарів, рубають ліс на горі Цуґер Берґу і за це отримують заплату чотири доляри денно. В їхнє користування вони мають телевізори, радіо і російськомовні книжки. Раз у тижні, у неділі, їм вільно залишати табір, де їх бережуть швайцарські вояки, і під надзором сторожів вони відвідують сусідське гарне містечко Цуґ. Їх часто можна бачити, як вони п'ють каву в близькому до табору ресторані, при чому обслуга пильно береже, щоб до них не підходили і не говорили з ними сторонні люди. Нещодавно кельнерка закликала телефоном поліцію, що появилася, підозріла група

Закінчення на ст. 4.

Михайло Кучер

ЖИДИ І АРАБИ — ОДИН, ЧИ ДВА НАРОДИ?

Існує популярний погляд про семітську расу, до якої належать жиди і араби. Такий погляд немає наукової підстави. Термін „семітський" вигадав 1781 року німецький філолог для визначення групи близьких за лексичним фондом мов. До тої групи належить мова арабська, ірвіт, арамейська та етіопська. У XIX сторіччі термін „семітський" втратив первісне значення і ним почали називати семітську расу. Тому уявленні протирічать археологічні розкопи, які свідчать про два різні народи, що ніби належить до семітської раси.

Типологічна і культурологічна подібність жидів та арабів обумовлюється не расовою спільністю, а довгим процесом культурної інтеґрації. За доби Другого Храму жиди мали справи з арабами (племенами) і називали їх „людьми пустелі", що пізніше увійшло в літературу Талмуду, а також і християнську.

Одначе існує певна подібність у способі життя древніх жидів та до ісламських арабів (бедуїнів). Це примітивна демократія, якої не мали інші старі східні цивілізації. У таких примітивних первісних демократіях не було насильного підпорядкування сильній владі, мала місце громадська думка, свобода слова, була повага до життя людини.

Характерним прикладом такої демократії може служити відношення жидів і арабів до рабів. Того не було в інших народів. Раби у жидів в родині мали більше незалежне становище, як сини або молодші брати. Якщо помирав раб по ньому треба було читати кадиш (молитву за померлих). В Біблії і Корані часто зустрічаються вирази „Раб Господень", що означає близький до Господа, член родини.

Далі треба згадати ролю жінки в суспільстві. Жінки жидів і арабів висловлювали громадську думку у віршах. Арабські жінки були славні своїми погребельними піснями, піснями похвалами (панеґіриками) і особливо сатиричними, які були зародком теперішньої преси.

Що ж лежить в основі подібности соціяльних структур і побуту обох народів? Згідно з „Книгою Буття" Авраам є батьком не тільки Ізмаїла, але й Мідіяна та багатьох інших родів, що жили у Північній Аравії. З „Ісхода" видно, що 1). Народ Ізраїля почував близьке споріднення з племенами Північної і Південної Аравії, що вийшли з Авраама. Це результат міґрації з Месопотамії в Палестину на врожайні хліборобські землі на схід і південь від Палестини. Решта племен пішли шляхом караванів в глибину Аравійського півострова. Тоді араби освоїли верблюдів, що стало важливим чинником формування арабського народу. В той час жиди як свійські тварини тримали ослів.

Юдаїзм та іслям характеризує зв'язок між релігією і національними традиціями. Тоді чому ж ті два народи пішли так різними шляхами і врешті між ними виникла ненависть?

Юдаїзм — перша монотеїстична релігія, що постала на світанку історії серед маленького народу. Вона формувалася протягом дванадцяти століть в боротьбі з поганськими традиціями, які її оточували. Араби також противилися поганству, але іслям молодший від юдаїзму. Юдаїзм виник дуже рано, коли жиди були малим і слабим народом. Іслям виник в протилежних умовах. Араби тоді вже мали півторитисячну історію.

Другий чинник-різниця економічно спільних умов. Жиди були хліборобами, араби мандрівними племенами, торгівцями. З того вийшла духовно-психологічна різниця. Мандрівні племена орієнтовані на зовнішній світ, хліборобство сприяє інтенсивному підходові до буття, шукання його мети і змісту.

За доби Другого Храму юдаїзм широко розповсюдився, що було пов'язане з включенням жидів у світову торгівлю.

Мохаммед родився у торговельному місті Мекка, був купцем і ходив з караванами між Римською імперією, Перською та Південною Аравією. Жиди провадили протилежний спосіб життя, сидячий, без великих контактів із зовнішнім світом. Тому вони були невразливі до чужих ідей, а, навпаки, вимагали некритичного сприймання своїх релігійних та етичних ідеалів. Це викликало національну експансію.

Різниця економічно-соціяльної основи вплинула і на законодавство. Економічна одиниця у жидів-родина. У мусулманів плем'я, клан, що пояснюється мандрівним способом життя і колективною обороною від нападів.

Жиди і араби зовсім різно відносяться до своїх мов. Жиди більшу увагу звертали на зміст, а не на форму. Арабська мова вишукана, квітчаста. Багато уваги звертається на форму, на красномовство.

Жиди легко відмовлялися від своєї мови в діяспорі і перевели Біблію на багато мов. В діяспорі жидів єднала не мова, а релігія.

Після трьох з половиною тисячоліть в діяспорі, коли отримали незалежність, мусіли починати спочатку, себто з національної консолідації. Мовна мозаїка перешкоджала консолідації, тому вжито ірвіт. Але й тепер в Ізраїлі є жиди, що приїхали з чорних африканських країн, говірки яких не розуміють найкращі філологи ізраїльських університетів.

ТРИБУНА ІСТОРИКА

1984 — рік Михайла Грушевського

(1866-1934-1940)

У цьому відділі будуть появлятися статті, присвячені різнам проблемам історії України, українським науковцям-історикам і українському науковому життю. Також тут міститимуться час до часу матеріяли, присвячені етнічним студіям і іншим темам, які заслуговують на коротку історичну аналізу і інтерпретацію. Новий відділ в щоденнику погодився вести д-р Любомир Винар.

Видатний історик, проф. Л. Винар під сучасну пору є головою Українського Історичного Товариства, новообраним президентом Наукової Ради СКВУ і президентом Асоціяції Українських Університетських Професорів. Він також оснував і редагує два журнали: „Українського Історика" від 1963 року і „Етнік Форум" — журнал етнічних студій і етнічної бібліографії від 1980 року. Проф. Л. Винар редагував перший атлас української історії і є автором численних історичних і бібліографічних досліджень. Він — професор і директор Центру етнічних досліджень при Кентському Стейтовому університеті і професор на катедрі історії в Українському Вільному університеті в Мюнхені. — Ред.

Українське національне відродження XIX і XX століть безпосередньо пов'язане із трьома іменами: Тарас Шевченко, Іван Франко і Михайло Грушевський. Тарас Шевченко — геній поетичного слова, вогненним словом свого „Кобзаря" пригадав сучасникам славне минуле України і виступив проти національного і соціяльного поневолення українського народу; Іван Франко — геній творчого слова і правдивий енциклопедист, своєю творчістю і діяльністю вказував на нові шляхи національного визволення українського народу; Михайло Грушевський — геній наукової праці сучасник Франка, поставив твердий та незрушимий фундамент під наукове вивчення української культури і став ідейним батьком українського державного відродження в 1917/1918 роках.

Без перебільшення можна твердити, що діяльності і творчості цих трьох українських геніїв завдячують українці свою національну і культурну самобутність у найновішому періоді української історії.

У 1984 році минає 50 років від передчасної смерти Михайла Грушевського — головного основника української національної історіографії і наукового українознавства, та ідейного керівника української модерної держави в 1917/18 роках. Українське Історичне товариство, Наукова Рада СКВУ і Українська Асоціяція Університетських Професорів у своїх зверненнях проголосили 1984 — роком Михайла Грушевського, в якому українська спільнота у вільному світі повинна гідно і тривало відзначити життя і творчість цієї унікальної людини.

У чому ж полягають головні заслуги Михайла Грушевського? Тут коротко зупинюся лиш на трьох головних ділянках його діяльности: 1) наукова творчість, 2) науково-організаційна активність, 3) суспільно-політична діяльність. Всі ці три ділянки між собою внутрішньо пов'язані і віддзеркалюють головні етапи його життя. Завдяки історичним дослідженням М. Грушевського свою історичну метрику. Його монументальні твори — „Історія Руси України", „Історія української літератури" і сотні інших наукових праць відкрили правдивий образ історичного розвитку українськоїї народу і поставили твердить ґрунт під наукове українознавство. Історична схема М. Грушевського встановила і обґрунтувала самостійність і тяглість українського історичного процесу від ранніх віків до модерного періоду української історії. Отже, без сумніву, можна М. Грушевського назвати батьком української національної історіографії. Також не підлягає сумніву, що Михайло Грушевський — найвидатніший організатор українського наукового життя. Як довголітній голова Українського Наукового Товариства у Львові, а згодом найвидатніший член Всеукраїнської Академії Наук і голова її Історичної Секції, Михайло Грушевський причинився до дійсного відродження української науки в Галичині і загалом в Україні, до великого піднесення української історичної науки і введення її як рівнорядного учасника до світового наукового і культурного процесу.

Щоб забезпечити тяглість наукової праці, М. Грушевський виховав декілька ґенерацій українських дослідників у Львові і Києві, які продовжували і доповнювали його працю. Не всі історики (його учні й інші дослідники) прийняли історіософічні заложення свого учителя і співтовариша. І так постала, наприклад, „державницька школа" в українській історіографії. Одначе усі визначні українські історики в Галичині до 1940 року і на Великій Україні в 1920-их роках, прийняли історичну схему М. Грушевського і його історичну термінологію.

І саме тому Дмитро Дорошенко, представник державницької школи і ідеологічний опонент М. Грушевського, писав, що найвидатнішою заслугою Ми-

Закінчення на ст. 3.

М. Поронюк

ВЕЛИЧАВИЙ СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ УНСОЮЗУ В КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Цього року відзначає своє 90-річчя, одна з найстарших і найбільш престижевих українських організацій на Північно-американському континенті та взагалі в країнах вільного світу українських поселенців та їх нащадків — Український Народний Союз.

Заснований 22-го лютого, 1894 року в Пенсильванії, як перша організація в Америці, сьогодні УНСоюз із своїми бюрами у власній 15-поверховій будівлі в Джерзі Ситі. Н. Дж., нараховує понад 80,000 членів, зорганізованих у 450 відділах у 30 стейтах Америки й сімох провінціях Канади, а його майно вже переступило 50 мільйонів долярів.

Загальна сума забезпечення всіх членів УНС виносить понад 160 мільйонів долярів.

УНСоюз — як найстарша і найбільша українська американська організація від початків свого виникнення обслуговував українську громаду у свідомості, що як висловився президент Роналд Реґен у листі до предсідника УНСоюзу адв. І. Флиса, з нагоди 90-річчя — „Америка зміцнюється такими вартостями багатьох її громадян, які поєднують почуття гордости до цілої великої країни з почуттям любови для своєї власної культурної спадщини".

І тому, — закінчив свого листа през. Реґен похвальним ствердженням, що, — це дуже важливо підкреслити, що протягом 90 років УНСоюз йшов у аванґарді всіх заходів і починань для побудови повнішого і більш повноцінного життя для українських американців".

За минулих 90 років УНСоюз разом із своїм пресовим органом „Свобода" в своїй організаційній мережі проявив без сумніву багатогранну працю для добра українських поселенців на Північно-американському континенті, а після закінчення Другої світової війни виявився замітною поміччю і для біженців з рідної землі в переселенчих таборах в европейських країнах.

Тому слушними є також слова передовиці в „Свободі", з 3-го лютого, що 90-річна історія УНСоюзу є історією українського поселення в Америці, а річники „Свободи" є джерелом пізнання історії всієї України, не тільки цієї „тутешньої" американської, але рідної від Попраду по Дін.

Святковий концерт

Своє гідне 90-річчя УНСоюз уплянував своєчасно відзначити ювілейними імпрезами. Екзекутива УНСоюзу під керівництвом д-ра Івана Флиса одобрила думку, щоб в першу чергу відзначити те Ювілейне 90-річчя „Великим симфонічним концертом української музики" в найбільш репрезентативній залі, виконавцями якої постаралась, щоб були Американська симфонічна оркестра і Український Оперний Хор Канади під дириґуванням маестра Володимира Колесника, з піяністкою Лідією Артимів і хормайстром Зиновієм Лавришиним, та з участю композитора Юрія Фіяли.

Цей успішний концерт відбувся в неділю, 1-го квітня, ц. р., в пополудневих годинах в Карнеґі Голл.

Виконання кантати-симфонії „Кавказ" було присвячене авторові лібретта Тарасові Шевченкові з нагоди 170-ліття його народин.

Ґрадація програми концерту була успішно задумана у трьох частинах, які виповнили під кожним оглядом цікаву творами і визначними виконавцями святкову програму Ювілейного концерту для відзначення 90-річчя УНСоюзу.

Усі точки програми були прем'єрами на терені ЗСА, а це: написана окремо на це союзове свято — „Святкова увертюра" відомим українським композитором Юрієм Фіялою і виконана під керівництвом колишнього дириґента Київської Опери В. Колесника, відомою Американською симфонічною оркестрою.

Вперше виконаний на американському континенті був також „Другий Слов'янський Концерт" Бориса Лятошинського вже широко відомою на міжнародному терені піяністкою, молодою гордістю українського роду, народженою у Філядельфії, у супроводі тої ж Американської симфонічної оркестри.

В другій частині програми концерту Канадський Український Оперний Хор під дир. В. Колесника виконав кантату-симфонію „Кавказ" Ст. Людкевича на слова Т. Шевченка в чотирьох її частинах: „Прометей", „Не нам на прю...", „Хортам гончим слава" і „Борітеся", красу й неоцінену вартість якої (кантати) привезли торонтонці на американський терен, на сцену Карнеґі Голл, у повноті мистецького виконання і успіху з участю Американської симфонічної оркестри.

Концерт був справді величавою імпрезою не тільки її господаря Батька-Союзу, але й всього українського загалу, зокрема його мистецької частини, бож це вперше на американському музичному терені виконавцями українських творів були світової слави американська оркестра, славна вже нині наша піяністка і не меншого мистецького діяпазону дириґент і композитор, а до цього склалась щаслива обставина, що здобувала свій успіх українська пісня, музика, композиція у заснованій славетним Леопольдом Стоковським Карнеґі Голл, що стала невід'ємною частиною багатого культурного життя Ню Йорку з участю і виконавцем української програми Американською симфонічною оркестрою, що як постійний мистецький ансамбль у складі майже сотні музикантів найкращого калібру, концертувала по широкому світі і за свої блискучі виконання ориґінальних програм багато разів була відзначена різними нагородами.

Для учасників концерту приготовили його організатори цінні інформації про композиторів і артистів та про УНСоюз, і вони були надруковані у двох мовах в офіційному люксусовому журналі Карнеґі Голл — „Стейджбілл", квітень, 1984.

В одному з описів в „Свободі" напередодні концерту в в Ню Йорку, автор його сказав, що на концерт призначено „астрономічну суму долярів... Та той прикметник „астрономічну" цілком слушно можна перенести на адресу Українського Оперного Хору Канади з його високожертвенним дириґентом В. Колесником, та з його співаками та керівними організаторами хору й концерту. „Астрономічна" та сума не долярів, а людських зусиль хору і дириґента. Проби свої ентузіясти відбувають, „блукаючи" від одної припадкової залі (часом навіть і

Закінчення на ст. 3.

Пересувні...

Закінчення зі ст. 1.

подбає про перекуску для запрошених гостей. 11-ий й 19-ий Відділи Союзу Українок Америки з Трентону додадуть стіл з типовими українськими перекусками.

Того самого вечора о год. 8-ій в Українському Народному Домі при Jeremia Ave., відбудеться зустріч українського громадянства Трентону та околиці з головою Управи Українського Музею, д-ром Богданом Цимбалістим. Він говоритиме про ролю етнографічних музеїв в Україні в минулому, про ролю Українського Музею в Ню Йорку та про пляни його розвитку в майбутньому. Цю зустріч з перекускою влаштовують згадані Відділи СУА.

Слід теж згадати, що виставка „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва" стала також пересувною. Від 4-го до 31-го березня вона відбувалася в Мистецькій галерії при університеті в Дейтоні, Огайо. На відкритті виставки були єпископ-помічник, директор філії Американського інституту архітектів, директор бібліотеки та інші представники університетської адміністрації. Зокрема виставку відвідували студенти архітектури.

Незабаром ця виставка буде перевезена до Інституту Модерного Мистецтва в Чикаго і буде відкрита там в травні. Опісля вона помандрує до Вінніпегу і можливо до Торонто.

1984 — рік...

Закінчення зі ст. 2.

хайла Грушевського є те, що „він уґрунтував і впровадив в учений ужиток схему українського народу на цілому просторі його історичного життя, на заселеній ним території, як один суцільний й нерозривний процес" („Огляд української історіографії", стор. 185).

Другий видатний історик — академік Дм. Багалій, який не належав до прихильників М. Грушевського, ще в 1928 році твердив: „Я власно визнаю схему М. С. Грушевського за правильну щодо української історії, вона правильна з теоретичного і з практичного боку, бо український народ жив історичним життям протягом більш як тисячоліття..." („Нарис історії України на соціяльно-економічному ґрунті", стор. 81).

Сьогодні усі історики-представники української національної історіографії в основному прийняли схему М. Грушевського, її лише доповнюють і відповідно поширюють. Звичайно дехто з українських дослідників пропаґує свої власні „схеми", пов'язані з ранньою історією України. Але вони не мають прямого відношення до української національної історіографії і залишаться лише незначним епізодом у розвитку історичної науки, а часами — залишаться і свідоцтвом незрілости історіографічної аналізи і синтези.

Михайло Грушевський був одним із найвидатніших українських громадсько-політичних діячів. До 1914 року, як вдало зазначив проф. О. Оглобин, він був „загальновизнаний вождь українства" („Український Історик", ч. 1-2, 1966, стор. 8). Зовсім природно, що Михайло Грушевський очолив українську національну революцію і став Головою Центральної Ради-парляменту української новонародженої держави, а в 1918 році його обрано Президентом Української Народної Республіки. Він користувався великим авторитетом серед українського народу і серед інших народів на території колишньої імперської Росії.

І так, у вересні 1917 року, під час, загального з'їзду народів колишньої Росії — Михайла Грушевського вибрано почесним головою того з'їзду. Не місце тут обговорювати важливі події того буремного часу, треба лиш ствердити, що за головування М. Грушевського Центральна Рада проголосила IV-им університетом повну самостійність і державність України. Це був вершок політично-державницької дії Михайла Грушевського, якого правильно уважали символом всеукраїнського єднання.

Не маємо змоги розглянути в короткій статті причини повороту Грушевського в Україну в 1924 році (я це зробив в моїй праці „Автобіографія М. Грушевського з 1926 року", УІТ, 1981). Тут лиш підкреслю, що М. Грушевський в Києві розгорнув колосальну наукову діяльність і причинився до ренесансу українського наукового життя. Також треба ствердити, що він не заломився під терором російсько-большевицької влади, як це зробило багато видатних українських діячів і вчених, які були українськими патріотами. Він не пішов теж „на службу" до ворога, як це зробили деякі провідні діячі українського підпілля після Другої світової війни. Це свідчить про сильний характер М. Грушевського і його прямолінійність.

Помер Михайло Грушевський серед загадкових і підозрілих обставин в 1934 році на Кавказі в Кисловодську.

Сьогодні твори нашого великого історика в Україні заборонені і знищені, а його ім'я стало символом боротьби українського народу за свої державні права. Наукова спадщина М. Грушевського небезпечніша сьогоднішньому російсько-совєтському окупантові України, і українським яничарам, від різних інших виявів спротиву проти русифікації українського народу і його культури.

Відзначення 50-ліття смерти найвидатнішого історика України і Президента першої української держави в XX столітті є справою чести усіх українських наукових і громадських установ у вільному світі. У цій справі не може бути місця „непорозумінню" між науковими установами або „політичним розходженням" між суспільно-політичними українськими середовищами у вільному світі. Наукова спадщина Михайла Грушевського є спільним добром цілої української нації, а на IV Універсалі, проголошеному Центральною Радою під головуванням М. Грушевського, опирається живучість української нації і її боротьба за створення незалежної і соборної української держави. Отже сплатім борг вдячности Великому Українцеві, який ціле життя присвятив праці і боротьбі за краще майбутнє України. Ми віримо, що Грушевськознавство, поруч Шевченкознавства і Франкознавства, знайде своє належне місце серед найважливіших українознавчих дисциплін.

Пластовий Курінь „Верховинки"

Заля церкви Святого Вознесіння

650-652 Irvington Ave., MAPLEWOOD, N.J.

П'ятниця, 4-го травня 1984 р., год. 7:30 веч.

Літературно-Музичний Вечір

для вшанування

ув'язнених поетів-гельсінкців

У вечорі беруть участь: **Надія Світлична, Олесь Кузишин, Туня Стеранка, Одарка Полянська, Мотря Турянська, Тарас Певний і Тарасик Ференцевич.**

Художнє оформлення сцени виконала **Марійка Голіната**

Величавий...

Закінчення зі ст. 2.

чужої) до другої, бо для них в українських залях Торонто, побудованих за грубі жертвенні суми українських людей — постійного приміщення немає.

У п'ятницю вечора (в більшості всі по праці) всідають члени хору до не дуже люксусових автобусів, які колишуть їх „на сон грядучий" яких 13 годин, щоб з недіспаними перемученими обличчями приїхати точно на 10-ту годину ранку на першу пробу в Карнеґі Голл.

Щасливими почуваються, коли дихнули нюйоркським задушливим повітрям, по кількагодинній пробі, коли могли розійтись до готелевих кімнат (по чотири особи в одній кімнаті), і вільно дихнути відпочинковим часом, щоб на концерті виступати з освіженими силами.

Диригент В. Колесник виявився прямо „мучеником за ідею" для прослави української музики, коли з ослабленою рукою мусів піти по „застрик" до шпиталя, на що втратив дорогих чотири години.

На поворотну дорогу до Торонто знову 13 нічних годин, щоб у понеділок, не спізнившись, прийти до праці.

Серед імен усіх членів найповажнішого Українського хору в Канаді, а може і в цілому вільному світі, де українську пісню і музику чується, з його диригентом В. Колесником та щирим помічником Зеноном Лавришиним, при влаштуванні концерту в Ню Йорку варта згадати імена ще таких ентузіястів, які потрудилися для успішної його реалізації, а саме: Ірена Лукасевич-Дзікі, голова Українського Оперного Товариства, Степан Стельмахович, голова Оперного Хору, головний касир УНС Уляна Дячук і Марта Кордуба — координаторки й організаторки концерту на американському континенті, а також Люба Зараска, голова Української Оперної Ґільдії.

На адресу Ірени Лукасевич-Дзікі, для доброї слави хору, напередодні виступу Хору в Ню Йорку, надіслав ґратуляційного листа з побажаннями найкращих успіхів для Концерту сам прем'єр Онтаріо, В. Дейвис.

Але ті „астрономічні" зусилля варто було жертвувати для успішности великого концерту української музики і пісні на американській сцені.

Тому й в різних формах по концерті відзивались до торонтонських гостей із щирими словами подяки за їх жертвенний приїзд, зусилля, труд і мистецьку насолоду висловлюючи своє особливе признання за все; під час концерту рясними оплесками, оваційним повстанням з місць і розкішним букетом квітів вітали пяністку. А згодом, під час прийомної вечері „на колесах" для гостей в Українському Інституті, головний предсідник УНСоюзу, адв. І. Флис, сердечно дякуючи канадцям, в чутливо-щирих словах заявив, що того маштабу імпрези можуть ощасливлювати американців щирі сусіди з Канади.

У співзвучності до його слів відізвався і маестро Колесник, який запевнив головного предсідника, що це тільки початок для них, а про дальші успішні імпрези вони повинні думати і організувати їх, не гаючи часу і не чекаючи аж прийде 100-річчя УНСоюзу.

Своєю приявністю на Концерті звеличали цю небуденну імпрезу обидва Митрополити Українських Церков в ЗСА — Стефан Сулик і Мстислав Скрипник, та Владика Василь Лостен.

Дай Боже, щоб того маштабу імпрези українська громада на американському континенті організувала й реалізувала й надалі, коли щаслива доля зберегла для неї такі таланти, як диригент В. Колесник, композитор Ю. Фіяла, піяністка Л. Артимів.

Хочете собі вишити весільний рушник?

Справді, здається, досить легко це зробити, якщо прочитати уважно інструкції. Вони виразні, ясні, нескомпліковані.

Знаменита ідея! „Емброй дері кіт"—пакуночок для вишивання.

Що в ньому є? Рисунок традиційного весільного рушника. Двомовні загальні інструкції про рушники. Двомовні інструкції для обмітки рушника, для мережки, та для вишивання властивого взору. Також рисунок з 21 рушниковим стібом

У пакуночку є також лляне полотно розміру 46 x 18 інчів, як і 9 мотків червоних ниток ДМС для вишивання. Все, що треба молодій додати—це бажання, час і терпеливість. І може гордитися на весіллі чудовим рушником.

І, врешті, рушник такий гарний, що приємно бути його власником і без весілля. На ньому красуються і пташки, і дерево життя...

Автором і виконавцем цього корисного і зовсім нового у нас проєкту є Галя Ключко, ґрадуантка мистецтва Торонтонського університету, сама знаменита вишивальниця, молода людина з тонким відчуттям краси та стилю. Панна Галя не тільки багато вишиває різними українськими стібами та стилями, але і виграла багато нагород за вишивання на Канадській Національній Виставі—CNE

Цей її практичний та цікавий „пакуночок для вишивання" можна набути в українському Музеї Канади Союзу Українок Канади в Інституті св. Володимира при 620 Spadina Ave., Toronto, Ont.

Оксана Соколик

Окружні Комітети Відділів УНСоюзу Стейту Ню Джерзі Нюарк, Джерзі Ситі, Перт Амбой і Пассейк

влаштовують

БЕНКЕТ

з нагоди 90-річчя

Українського Народного Союзу

в неділю, 20-го травня 1984 р., о год. 3-ій по пол.

у залі Українського Народного Дому „Кристал Болрум"

при 90-96 Фліт вул., ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

У ПРОГРАМІ:

Доповідь — д-ра ІВАНА ФЛИСА, головного предсідника УНС

Виступ Ансамблю „ГОМІН" під мистецьким керівництвом маестра ВОЛОДИМИРА ЮРКЕВИЧА

Добірний обід з напитками • Інші несподіванки

До численної участи запрошуємо Членів УНСоюзу і усе наше Громадянство.

•

Квитки вступу $17.50 від особи, які можна набути у місцевих секретарів Відділів найдальше **до 12-го травня 1984 р.**

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ

П'ять років нема між нами артиста-маляра С. Макаренка

Шостого травня ц.р. минає рівно п'ять років з дня смерти артиста-маляра св. п. Сергія Макаренка, визначного майстра портретного і церковного малярства.

Мистець св.п. Сергій Макаренко народився 10-го січня 1904 року на Чернігівщині в родині лікаря; освіту здобув у Київському Художньому Інституті під керівництвом визначних українських мистців: Федора Кричевського, Лева Крамаренка — фахівця малярської техніки, Андрія Тарана — фахівця мозаїчного монументального мистецтва, та інших. В цьому інституті Сергій Макаренко виділявся своїми мистецькими здібностями. На запрошення проф. Тарана, який був головою ОСМУ - Об'єднання Сучасних Мистців України, Сергій Макаренко став членом цього об'єднання в 1928 році.

Після закінчення Художнього Інституту в 1930 році мистець переїхав до Харкова. Тут він став керівником художньої майстерні і очолив катедру мистецтвознавства при Харківському Педагогічному Інституті, рівночасно працюючи як ілюстратор і оформлювач книжок. Воєнна хуртовина примусила мистця в 1943 році покинути рідний край і стати еміґрантом. Спершу його шлях простерся до Югославії, потім до Італії, Арґентини і врешті — до Америки, куди прибув з дружиною Надією Сомко, відомою маляркою, і сином Миколою, який вже тут, в ЗСА, закінчив університет і став інженером в ділянці електроніки.

Еміґрантська доля для всіх важка. Важкою вона була і для сл.п. С. Макаренка. Все ж таки великий талант і висока майстерність допомогли йому здобувати засоби для життя своєю мистецькою працею. Вже в Югославії він дістав низки замовлень церковного і портретного малярства. Те саме в Італії. Оселившись в Сан Ремо, а потім в Римі, мистець багато працював, улаштовував свої виставки. В 1949 році С. Макаренко з родиною переїхав до Арґентини, де прожив до 1960 року. Там він швидко дістав признання, як один з найкращих портретистів в країні.

Він виконав низку замовлень на портрети арґентинської еліти. Його численні портрети знаходяться у приватних мистцьких збірках і мистецьких ґалеріях Арґентини. Тут він вступив до мистецьких арґентинських Товариства у Буенос-Айресі, нав'язуючи тісні зв'язки з арґентинськими мистцями.

В 1960 році мистець з родиною переїхав до ЗСА, до Ню Йорку, де він плідно працював над створенням ґалерії високовартісних портретів українських історичних постатей і видатних українських діячів — В. Липинського, О.А. Архимовича, С. Смаль-Стоцького, М. Шашкевича, Т. Шевченка та інших. Він створив для Українського Інституту Америки портрет президента Джана Кеннеді. Портрети пензля Сергія Макаренка експонуються майже у всіх визначних українських установах Америки. Портрет гетьмана Івана Мазепи є в Американському націоналньому музеї в Клівленді.

Мистець брав участь у спільних виставках, улаштовував ряд особистих виставок разом з дружиною Надією Сомко, в Ню Йорку, Бостоні, Клівленді, Філядельфії, Торонто, Лос Анджелесі. Також брав він участь у конкурсі проєктів пам'ятника Шевченкові у Вашінґтоні разом з дружиною. За свій проєкт він отримав відзнаку і грошову винагороду.

Поруч з портретним малярством С. Макаренко працював у галузі церковного малярства. Тут він здобув собі високу оцінку і славу будовою іконостасів і оформленням церков: у Ню Йорку на Брум вулиці, в Брукліні, в Бостоні, на Лонґ Айленді в Ню Йорку, в Трентоні та Клівленді; особливо високу оцінку мистець здобув за оформлення триярусного іконостасу, званого „золотим іконостасом", собору св. Володимира в Пармі, Огайо. Цей різблений іконостас має 46 стіп довжини, 25 стіп висоти; він покритий 23 каратним золотом; має 45 чудових ікон. Він робить велике естетичне враження, є найбільшим і одним з найкращих іконостасів у Америці. Про нього багато писала американська преса, особливо „Клівленд Пресс" в 1972 році.

Як людина, Сергій Макаренко належав до скромних, чутливих, надзвичайно чесних людей. Він не заздрив іншим мистцям. Зокрема в Арґентині він завжди радо допомагав мистцям своїм знанням, як також матеріяльно. Радо також допомагав він вдовам по мистцях в оформленні і влаштуванні посмертних виставок.

Презентацією багатого мистецького дорібку св.п. Сергія Макаренка і його дружини Надії Сомко — визначної артистки-малярки, може служити їх альбом -монографія, що була видана в 1971 році Дослідним Інститутом ім. В. Липинського. Між іншим, є відомості, що ця дбайливо видана книжка-монографія потрапила нелеґальним шляхом до Львова і Києва; вона викликала там добрі враження серед мистців та високу їх оцінку.

ПМ

Мистецькі виступи українців в Пам Спрінґс

Відоме своїм сухим теплим кліматом та славне своїми лікувальними гарячими мінеральними джерелами, а також славою своєрідної „Мекки" ґольфу, курортне містечко Пам Спрінґс, Каліф., у суботу, 25-го лютого ц.р., вітало на своєму річному фестивалі наші мистецькі хорові та танцювальні виступи, поміж виступами інших національних та етнічних мистецьких груп.

Погідне весняне небо, кришталево чисте повітря та буйна рослинність місцевого парку вітали кожну і кожного в цей день. Відпочинкове дозвілля відчувалося усюди та промінювало з облич людей, переважно туристів та гостей, поміж якими було поважне число наших українців з Лос Анджелесу та околиць. Вони прибули в цей день, щоб дати моральну підтримку своєю присутністю нашим мистецьким групам, а також і провести цей день або й „вікенд" на лоні блаженної природи.

Фестиваль цей був також і своєрідним пікніком, про що свідчили кухні етнічних груп, включно з українською, з якої „пливли" запашні аромати та притягали увагу неукраїнських гостей, як також і своїх „епікуріянців".

Великий український Лос Анджелес був у цей день гідно репрезентований українським танцювальним ансамблем „Явір" на чолі з талановитим молодим хореографом та балетмайстром Романом Хічем та українським хором парохії св. Андрія на чолі з талановитим диригентом, як також і молодим і енергійним Григорієм Галик-Галутяком.

Багатим репертуаром українських народних танків, які динамічно й професійно виконали молоді мистці балету „Явір", вони засвідчили ще раз свою вправність та фаховість. Після кожного виступу публіка нагороджувала їх спонтанними оплесками.

Перед виступами хору, його молодий диригент Г. Галик-Голутяк сказав слово англійською мовою, яке присвятив українській невмирущій пісні.

Хор церкви св. Андрія та його диригент допомогли в цей день українській духовній та світській пісні пролунати і понад славним Пам Спрінґс, засвідчивши її живучість та неперевершену

Закінчення на ст. 4.

ПАНАХИДА

на цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж.

над могилою

бл. п.

ЯРОСЛАВА ЛУЧКАНЯ (Вихор)

пластуна сеніора 10-го Куреня „ЧОРНОМОРЦІ"

буде відслужена

в неділю, 29-го квітня 1984 р., о год. 1-ій по пол.

Участь пластунів „Чорноморців" в одностроях обов'язкова.

Про молитви за спокій душі Покійного просять —

СТАРШИНА 10-го КУРЕНЯ „ЧОРНОМОРЦІ"

І РОДИНА Покійного

Братство кол. Вояків 1-ої УД УНА

та

Братство Охорони Воєнних Могил „Броди-Лев"

ділиться з Побратимами, кол. вояками-українцями та всім Громадянством сумною вісткою, що дня 8-го лютого 1984 р. відійшов у Вічність в Мюнхені, Німеччина

сл. п.

ТАРАС СІМКІВ

кол. підстаршина 1-ої УД УНА, довголітній член Крайової Управи Братства 1-ої УД в Німеччині та активний громадський діяч.

•

Дружині Покійного ВШ. Пані Марійці, Дітям і Родині складаємо наші найщиріші співчуття.

УПРАВИ БРАТСТВА „БРОДИ-ЛЕВ" та КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

В глибокому смутку повідомляємо, що в суботу, 21-го квітня 1984 року, з волі Всевишнього відійшла у Вічність на 86-му році життя, наша Найдорожча МАМА, БАБУСЯ, ПРАБАБУСЯ і СЕСТРА

бл. п.

ОЛЕНА КОЛЕНСЬКА

уроджена ВАЛЮХ

ПАРАСТАС відбувся у вівторок, 24-го квітня 1984 р., о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні Литвин і Литвин — Union Funeral Home, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН в середу, 25-го квітня 1984 р., о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

син — ЛЕВ

внучки:

ХРИСТИНА ФІДУЧІЯ з мужем ДАҐЛЕСОМ і сином ОЛЕСЕМ

МАРТА СТЕФАНЮК з мужем ОЛЕСЕМ

сестра — ІВАННА СТОЙКО з родиною

брат — АНАТОЛЬ ВАЛЮХ з дружиною ДАРІЄЮ

Ближча і дальша Родина

•

Родина просить, замість квітів, складати пожертви на Патріярший Фонд Т-ва св. Софії або на допомогу сиротам у Бразилії.

Праця...

Закінчення зі ст. 1.

руху матерів при Об'єднаних Націях, саме як представниця СФУЖО, і це має важливе значення для подавання різних пропозицій чи задумів праці цієї міжнародної організації. Членство в ній СФУЖО, як також членство в Міжнародній раді оборони дітей і участь представниць СФУЖО в міжнародних жіночих конгресах чи в характері обсерваторів, чи учасниць — це звичайно важлива праця, яку Екзекутива СФУЖО старається при допомозі своїх складових організацій якнайкраще виконати.

Присутні у редакції гості поінформували, що в найближчому часі, тобто в червні 1984 року, відбудеться в Ляс Вегас Нев., річна конвенція генеральної міжнародної федерації жіночих клюбів, якої СФУЖО є також членом і буде як така брати в ній участь. Управа СФУЖО плянує при цій нагоді зробити виставку чужомовних видань, що інформують про Україну і для нав'язання ближчих контактів з присутніми на конвенції делегатками влаштувати товариську зустріч. Особливо важливе є на цій конвенції, як на кожній міжнародній імпрезі мати якнайбільше друкованих матеріялів про Україну в чужих мовах, бо в цей спосіб найкраще ширити правду про положення України в СССР. Збірка таких матеріялів в поодиноких краях українського поселення у світі не одна із важливих завдань жіночих організацій і збірка тих матеріялів є для СФУЖО в обличчі посилення міжнародних зв'язків незвичайно важлива. Можливо, що читачі „Свободи", довідавшись про цю конечну потребу допоможуть Екзекутиві СФУЖО у збірці таких матеріялів, які є конечністю у міжнародних зв'язках.

Екзекутива СФУЖО слідкує, поза підготовкою до конвенції в Ляс Вегас, за дальшим ходом жіночої декади проголошеної Об'єднаними Націями, заключення якої буде в 1985 році в Найробі, Кенія, у формі окремої конференції. Рівнобіжно до цієї міжнародної конференції буде форум громадського сектора, в якому, як в попередніх таких імпрезах, беруть участь усі ті жіночі організації, які не є визнані Об'єднаними Націями. До конференції в Найробі вже тепер ідуть великі приготування та працюють поодинокі комісії, як комісія людських прав, преси, освіти тощо. Тут знову буде багато можливостей для праці членок СФУЖО, яким вже не один раз приходилося боронити правди про Україну, а при тому також часто боронити свої теперішні країни поселення, коли на міжнародних форумах делегатки лівих напрямів спотворюють факти. На усіх тих міжнародних зустрічах ніколи не бракує делегаток із СССР, які стараються здискредитувати виступи представниць.

Тому саме так важлива є участь представниць СФУЖО на кожній із таких імпрез і тому, як з притиском підкреслюють гості, міжнародні зв'язки стоять на передовому місці у праці СФУЖО. В Комісії зовнішніх зв'язків співпрацюють із О. Процюк, Л. Гладка та Ірина Куровицька і представниці з інших країн, де діє СФУЖО.

Представниці Екзекутиви у своїх розмовах з редакторами „Свободи" наголошують споділівання, що саме те вміють оцінити не лише українські жінки, але й ціла спільнота та допоможуть спільними силами успішно продовжувати цю так важливу ділянку праці своїми датками та співучастю в характері членів-добродіїв СФУЖО. Вже тепер СФУЖО нараховує біля 1,000 членів-добродіїв, але акції, які СФУЖО веде на зовнішньому відтинку, видавання матеріялів у чужих мовах, інформування в декаді родини про русифікацію української родини в СССР представників інших народів вимагають величезних грошових ресурсів і тому СФУЖО має моральне право звертатися тепер із закликом помочі до всіх українських фінансових та громадських установ.

На закінчення своїх інформацій про працю і пляни нової Екзекутиви СФУЖО, д-р М. Квітковська з приємністю ствердила, що теперішня Управа має добрі зв'язки з молодшими поколіннями українок, які особливо радо включаються в усі міжнародні акції і що ця ділянка праці зв'язує їх із старшими та заповнює цю різницю поглядів поколінь, яка існує в інших українських організаціях.

Цей та інші факти настроюють оптимістично на майбутнє Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, що вже 35 років відіграє унікальну ролю єдиного лучника усіх напрямків українських жіночих організацій.

Весна на вулицях Ню Йорку

З першим подувом весняного вітру та питомими для міста Ню Йорку кущами золотоцвіту, що радують очі, життя холодних, вітряних вулиць цього великого міста оживає та будиться із довгого зимового сну.

Люди вже не біжать, захо вавши голови від холоду, а починають сповільняти ходу, задержуються ліниво при кожній нагоді чи то на розмову чи на оглядини вітрин крамниць чи інших цікавих об'єктів. Соняшні зайчики скачуть по сірих мурах і навіть прикрашують їхню погань.

Одним словом, мешканці Ню Йорку немов відкривають з весною своє непривітне і вороже до них місто та шукають в ньому приємности і краси.

Тому весна — це час, коли кожна імпреза, кожна приємна несподіванка, що відбувається не в мурах, а саме назовні їх, знаходить зацікавлення і прихильність людей. Тож весною появляються на вулицях, немов гриби по дощі, різного роду імпрези, забави, продажі, ярмарки чи фестивалі.

Дивними дивом вони мають таку популярність, що з кожним роком їх відбувається все більше. Досить поглянути до одного із нюйоркських щоденників з п'ятниці і суботи весняних місяців, і можна побачити там цілу довжелезну листу різного роду імпрез, що відбуваються у всіх частинах міста на його вулицях. Це і забави мешканців поодиноких відтинків вулиць, так звані „блак парті" для зібрання гроша на якусь спільну ціль прикрашення вулиці; це ярмарки книжок; це щораз популярніші т. зв. „флі маркет", ярмарки бліх де можна купити все, що душа забажає, по зниженних цінах; це фестивалі їжі, де люди пробують різні екзотичні страви та кидаються на їжу, немов в часі великого голоду; це свята різних етнічних груп, пов'язані з релігійними святами, та десятки інших різних нагод для того, щоб продавати, купувати, співати, а перш усього, щоб ліниво і спокійно проходжуватися вулицями, не поспішаючи нікуди і не вживаючи авта чи іншого середника транспорту.

До таких традиційних вже імпрез у нашому великому місті треба включити також наш власний Український фестиваль, що його влаштовує парохія церкви св. Юра при 7-ій вулиці у третій „неділльниці" місяця травня.

Впродовж трьох днів появляються на одному відтинку цієї „української" вулиці між Другою і Третьою авеню ряди будок, у яких можна купити не лише українські кулінарні смаколики, але також зразки народного мистецтва, менші та більші, та різного роду дрібнички, із живими квітами включно.

Поруч із будками, які так дуже нагадують давні галицькі ярмарки, відбуваються також мистецькі виступи нашої молоді, а голосники переливаються українською музикою.

Цей український фестиваль став вже традиційним серед десятків подібних імпрез, що відбуваються весною у Ню Йорку, і з кожним роком він притягає усе більше неукраїнської публіки, яка проходжується, пробує українські страви, купує зразки народного українського мистецтва і приглядається нашим народним танкам й іншим виступам.

Український фестиваль на 7-ій вулиці — це вже невідлучна частина життя того міста, що має такий інтернаціональний характер і в якому живуть поруч себе десятки різних національностей. Але коли інші подібні імпрези призначені лише для їжі як ось, наприклад, ярмарок харчів на 9-ій авеню, або для купівлі речей, як усі „флімаркети", наш фестиваль має ширшу ціль і ширші зацікавлення. Він не лише допомагає фінансово нашій церкві, що є осередком українського життя долішнього Ню Йорку, але також дає можливість української пропаганди серед мешканців того міста. Пригадуємо, як минулими роками саме цей фестиваль був обширно і цікаво описаний в нюйоркській американській пресі, а інформації про нього знаходимо кожного року в популярних щоденниках. І саме це надає цій імпрезі важливе значення та наказує допомагати, щоб вона не зникла, а розвивалася до кращого мистецького рівня.

О. Кузьмович

Мистецькі...

Закінчення зі ст. 3.

красу і вічну молодість. Співаки хору це переважно молоді люди, які народилися і виросли вже поза Україною одначе, вони зберегли українську душу та питоме українське мистецьке відчуття, з яким так досконало передано ними українські мистецькі скарби. Поза Україною також народилися наші молоді мистецькі керівники хору і танцювального ансамблю „Явір", якем честь і слава. Не дивно, що наш хор і танцюристи були нагородженні рясними бурхливими оплесками присутніх.

Завершенням мистецьких виступів в цей день, хоч і дещо обмежений, був показ української історичної ноші, який продемонстровано під керівництвом Ірени Бульчак. Відбулася також виставка національних українських музичних інструментів, за що належиться наше щире признання також Ірені Бульчак.

Наша участь у цей день була успішною, і тому не дивно, що велика кількість лосанджелівців вирішила закінчити цей день в сусідньому „Десерт Гаґ Спрінґс" в нововідкритому люксусовому готелі „Сансет Ін", де їх щиро вітали його власники, панство Володимир і Ярослава Стойки, відомі в Лос Анджелесі довголітні активні діячі та жертвенні меценати на громадські та культурні цілі. Смачна вечеря та мистецьке удекорування готелю та його професійна обслуга в парі з українською гостинністю панства В. і Я. Стойків допомогли закінчити цей день у Пам Спрінґс у доброму настрої та з великим задоволенням з українських успіхів.

Д-р Святополк Шумський

Що буде...

Закінчення зі ст. 2.

людей", якими були, як виявилося, репортери одного французького журналу.

Ніяким журналістам будь-якої національности, навіть швайцарцям, не дозволено відвідувати господарство, де працюють інтерновані. Це господарство бережуть 30 швайцарських вояків. Швайцарія поробила всі заходи, щоб з інтернованих не робити знаряддя пропаґанди ніякої організації — західньої чи східньої. А тим часом за таке невтральне трактування інтернованих оскаржують Швайцарію, що вона, мовляв, вдержує малий „ҐУЛаґ". Таке оскарження, спричиняє велике негодування зі сторони швайцарського уряду і Міжнародного Комітету Червоного Хреста. А „Ми спасли тим воякам життя — говорить речник Червоного Хреста Міхеле Мерсіяр.

Представники Червоного Хреста поінформували інтернованих, що вони можуть подавати прохання на дозвіл залишитися на Заході, та це вони мусять вирішити самі, — чи вони хочуть залишитися на Заході і в якій країні.

Швайцарія турбується тим що Москва кожну заяву полоненого, щоб залишитися на Заході, трактуватиме, як недотримання умови з Міжнародним Комітетом Червоного Хреста.

На це з жалем можна додати: ,Ах, цей Захід, з його пересадною обережністю, який іде не на одні уступки Совєтському Союзові, щоб, тільки, „не дразнити Москви".

ХОЧ „ЗВАНІ ОБІДИ" у Вашінгтоні поміж дипломатами є загальне й зрозуміле явище, то один такий обід все таки викликав у Державному департаменті щось значно більше, ніж тільки піднесені з запитом брови. Йдеться про розкішний обід у принца Бандара, новопризначеного амбасадора до ЗСА з Савдійської Арабії, де головним почесним гостем принца був Анатолій Ф. Добринін, совєтський амбасадор, який перебуває в Вашінгтоні вже 21 рік. Особливо дивно це тому, що офіційно Савдійська Арабія і СССР не мають дипломатичних зносин поміж собою. Тож знавці вашінгтонсько-дипломатичних справ вбачають у обіді загадку: чи ця подія є знаком „потепління клімату" поміж двома колишніми великими ідеологічними й усякими іншими противниками, і чи це потепління не стоїть у зв'язку з останніми розчаруваннями арабів з односторонньої (як твердять араби) політики ЗСА в обширі Близького Сходу, а зокрема Перської затоки, де Америку не без підстави запідозрив король Йорданії Гуссейн в проізраїльських симпатіях, відмовивши Америці надалі ролі миротворця в тому обширі, де зударяються арабські інтереси з ізраїльськими.